

for at varetage Danmarks Interesser, den Gang det kunde lade sig gøre, da Tyskland laa der, og man kunde benytte sig af Lejligheden, var for svage, at de var halve. Og jeg — hvorledes ser nu jeg paa Sagen? Jeg ser fuldkommen klart, at den Zahle'ske Regering havde det Ønske at ordne Grænseforholdene i Forstaaelse med Tyskland. Men Tyskland stod ikke frit, og da lod Regeringen Zahle sig friste til at ordne det, ikke med Tyskland, men med Ententen, saa vidt som Regeringen den Gang mente, at det var nationalt forsvarligt. Jeg ser den Villie, men jeg holder det alligevel ikke for forsvarligt saaledes, fordi Tyskland ikke stod frit, at gaa til Ententen og søge det ordnet, og jeg mener derfor, at en endelig Ordning, en for begge Parter tilfredsstillende Ordning, kun kan finde Sted, naar begge Parter en Gang kan frit forhandle med hinanden. Derfor har jeg krævet Revision. Men jeg ser ikke Spor af denne Villie til Forstaaelse med Nabolandet Tyskland i de Bestræbelser, som gik ud paa at internationalisere 2den Zone. Alle disse Bestræbelser var dikteret af det samme Sejrsvanvid, der herskede den Gang i Versailles og for en stor Del hersker endnu; men Danmark hørte ikke til Sejrherrerne. Derfor maa jeg sige, at den Regering, som traadte til den Gang, og som sidder endnu, maa jeg — uden at kritisere de enkelte Medlemmer i den, som jeg delvis har Grund til at respektere — i dens Helhed anse for at være en Hindring for det Forhold, som ogsaa Danmark maa ønske at staa i overfor Tyskland.

Men hvad er der da sket, efter at de nye Forhold blev ordnet, som de er ordnet? Der er sket mange Ting. For det første har Danmark givet en Del Love, der skal ordne de tyske Mindretals Livsbetingelser, og disse Love har ikke været uden Betydning og uden Værdi. Her kommer vi til et Spørgsmaal, der er af europæisk Betydning. Det er ikke et Spørgsmaal alene mellem Danmark og Tyskland, men det er et Spørgsmaal, som har at gøre med mange andre Forhold; det har sin Betydning for Folkene og Staternes Forhold helt igennem. Naar jeg derfor, som jeg har gjort andre Gange, ogsaa nu siger, at der er skabt noget, som man kan kalde et Grundlag, der kan bygges videre paa, noget, der har Værdi, saa vil jeg dog med lige saa stor Bestemthed sige, at man ikke er gaaet vidt nok paa den nye Bane, som Folkene har indset at man skal slaa ind paa; det er jo ikke Danmarks Bane alene, det er den nye Bane, som Folkene i det hele har indset man

skal ind paa, og som man ikke er gaaet paa før. Jeg har før forlangt større Selvstyre for de nationale Mindretal, og idet jeg siger, at Danmark i visse Retninger er gaaet videre end andre Stater, paastaar jeg i Dag, at Danmark i visse Retninger ogsaa er blevet tilbage netop ogsaa i Retning af, hvad der angaar Selvstyre. Naar vi sammenligner de tyske Mindretals Forhold f. Eks. i de nye Stater Letland og Estland, saa har de der deres egen Repræsentation i Staten. Det har vi ikke. Naar jeg tidligere kom med dette Krav, blev der gjort den Indvending, at det kunde man tale om i det gamle Østrig, der, hvor store Folkedele boede sluttet sammen; det passer slet ikke herhjemme i Danmark; det passer slet ikke for eder, som bor saa spredt. Men i Estland bor 27 000 Tyskere, det er det hele, og de bor spredt, meget spredt mellem omtrent 1 300 000 Ester, og de bor blandt en Befolkning, hvor den nationale Modsætning er meget skarpere, end den Gud ske Lov er mellem det danske og det tyske Folk. Men alligevel gav man dem Ret til at blive repræsenteret overfor Regeringen, ikke ved et Folketingsmedlem, men ved en Embedsmand og flere. Danmark har henvist hele denne nationale Ordning til Kommunerne eller Sognene. Der kan jo være noget i det, der kan anbefale det; og man har anordnet, at f. Eks. til Skolekommissioner skal der vælges efter det nationale Forhold. Man er heller ikke her gaaet saa vidt, at der, hvor der nu oprettes tyske Skoler, ogsaa dannes særlige tyske Skolekommissioner, hvad kun kunde tjene den saglige Ordning af de nationale Forhold, en Fordring, som ogsaa er blevet stillet af visse danske Kredse. Retten til at faa oprettet tyske Skoler har man knyttet til Tilstedeværelsen af et bestemt Antal Forældre, ikke af Børn, og derved kan det passere, at f. Eks. i et Sogn som Sundsmark er der over 40 Børn, der ønsker tysk Skole, men ikke kan faa det, og lignende Forhold findes flere andre Steder. Men jeg har Grund til at tro, at Ministeriet er villigt til at forhandle om den Ting. Jeg haaber ogsaa, at det Grundlag, der er lagt, kan udbygges og udvides i flere Retninger.

Nu har den nøjtærede Undervisnings- og Kirkeminister før gjort mig opmærksom paa, at vi jo fuldt ud havde Mulighed for at styre vore Forhold selv. Det har vi paa en Maade ogsaa. Vi har den Mulighed at indrette private Skoler og at oprette Frimenigheder, og vi kan indrette disse private Skoler med et vist statsligt Tilskud pr. Barn,